

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ Κ. ΣΤΡΑΤΗ ΑΝΔΡΕΑΔΟΥ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΊΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1963

Περιεχόμενα: I. Ἡ διεθνὴς Οἰκονομία κατὰ τὸ ἔτος 1963.— II. Ἡ Ἑλληνικὴ Οἰκονομία κατὰ τὸ 1963.— III. Εἰδικώτεροι Ἐξελίξεις εἰς τὴν Ἐμπορικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος.— IV. Ἀνάλυσις τοῦ Ἰσολογισμοῦ τῆς Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος 1963.

Κύριοι Μέτροι.

Ἡ παροῦσα συνέλευσις συνέρχεται μετὰ τὸν θάνατον τοῦ λαοφιλοῦς Βασιλέως Παύλου, συμπαραστάτου καὶ ἐμψυχωτοῦ τοῦ ἔθνους μας διὰ τὸ ὅποσον διαρκῶς ἐμόχθη... Παρακαλῶ ὅπως ἡ συνέλευσις τηρήσῃ ἐνὸς λεπτοῦ σιγῆν εἰς μνήμην τοῦ ἐκλιπόντος Βασιλέως.

Ἡ Διοίκησις τῆς Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος παρηκολούθησεν ἐκ τοῦ σύνεργου ὅλας τὰς μεταβολάς, αἰτίνας ἐσημειώθησαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Οἰκονομίαν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος, ἐστάθμισε δὲ ὅλως ἰδιαιτέρως τὰς ἐπιδράσεις, τὰς ὁποίας ἔσχον αἱ ἐντὸς τοῦ εὐρυτέρου διεθνοῦς καὶ εὐρωπαϊκοῦ χώρου, καὶ ἰδίᾳ τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, σημειούμεναι ἐξελίξεις ἐπὶ τῆς ἀξιοποιήσεως τῶν διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Οἰκονομίαν δημιουργουμένων ἐξ αὐτῶν δυνατοτήτων.

Ἐκ προομίου ἐπιβάλλεται νὰ τενισθῇ, ὅτι ἡ γενικωτέρα πολιτικὴ, ἡ ὁποία ἀπὸ καιροῦ ἔχει χαραχθῆ ὑπὸ τῆς Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς καὶ ἐξελισσεται κανονικῶς, ἀπέδλεψεν, ἐν ἀρμονίᾳ καὶ πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τοῦ τόπου, εἰς μακροχρόνιον κλιμάκωσιν τῶν ἐπιδιώξεων αὐτῆς.

Ἐν τῇ πλαίσιῳ δὲ τῆς ἐπισταμένης ἐρεύνης καὶ σταθμίσεως τῶν ἀνωτέρω δεδομένων εὐρίσκεται καὶ τὸ συνεχῶς ὑπὸ τῆς Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς ἀναπτυσσόμενον πρόγραμμα σημαντικῆς συμμετοχῆς εἰς μεγάλα παραγωγικὰ ἔργα μέλλοντα νὰ ἐπιδράσωσι λίαν εὐνοικῶς ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς, τῆς ἐξυπηρετήσεως τῶν ἐπιχειρηματικῶν ἀναγκῶν καὶ τῆς προόδου τῆς οἰκονομίας τῆς Χώρας.

Χάρης εἰς τὴν οὕτω διαγραφείσαν πολιτικὴν αὐτῆς, ἡ Ἐμπορικὴ Τράπεζα κατέκτησεν ἐκτάκτως ὑψηλὸν γόητρον μεταξὺ τοῦ εὐρυτέρου ἑλληνικοῦ καὶ

ξένου Κοινοῦ, ἐνέπνευσε δὲ εἰς τοὺς κ.κ. Μετόχους αὐτῆς τὴν σταθερὰν πεποίθησιν περὶ τῆς ἀρτιωτάτης ἐξυπηρετήσεως τῶν συμφερόντων τῶν.

Μὲ τὴν ἀπόλυτον δὲ βεβαιότητα ἐπὶ τὴν συνεχῆ διεύρυσιν τοῦ κύκλου τῆς δράσεως τῆς Τραπεζίης, θέτομεν ἐνώπιον Ὑμῶν πρὸς ἐγκρίσιν τὸν Ἰσολογισμὸν αὐτῆς, τῆς χρήσεως 1963.

Πρὸ τῆς ἀναλύσεως δὲ τῶν ἐπὶ μέρους κοινυλίων τοῦ Ἰσολογισμοῦ, κρίνομεν σκόπιμον νὰ προβῶμεν κατωτέρω εἰς τὴν σχηματῆσιν τῶν ἐξελίξεων, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐσημειώθησαν εἰς τὴν διεθνή καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Οἰκονομίαν, καὶ ἀπετέλεσαν τὸ πλαίσιον, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου διεγράφη ἡ δραστηριότης τῆς Τραπεζίης καὶ ἐγαράχθη ἡ μελλοντικὴ πορεία τῶν ἐργασιῶν τῆς.

I. Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟ 1963

Τὸ παγκόσμιον οἰκονομικὸν ἔτος.— Τὸ ἔτος 1963 δὲν χαρακτηρίζεται ἀπὸ ἐντυπωσιακὰς οἰκονομικὰς ἐξελίξεις. Ἀντιθέτως, κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐπετεύχθη, μίᾳ ἐπιμέλειᾳ σταθερὰ πρόοδος εἰς τὸν τομέα τῆς διεθνούς οἰκονομικῆς συνεργασίας καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν κυριωτέρων χωρῶν.

Ἡ διεθνὴς ζήτησις, κυρίως εἰς βιομηχανικὰ προϊόντα, ἀνήλθεν εἰς ἐξαιρετικῶς ὕψηλά ἐπίπεδα καὶ οὕτω κατέστη δυνατὴ ἡ περαιτέρω αὐξήσις τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς καὶ τῆς ἀπασχόλησεως εἰς τὰς Δυτικὰς Χώρας.

Ἡ Ἀμερικανικὴ Οἰκονομία ἐπανέυρε κατὰ τὰ φαινόμενα τὸν παλαιότερον ρυθμὸν ἀναπτύξεώς τῆς. Τὸ ἀκαθάριστον ἐθνικὸν προϊόν ἐσημείωσεν αὐξήσιν κατὰ 5,2% καὶ τελικῶς ἀνήλθεν εἰς τὸ ποσὸν τῶν 584 δισεκατομμυρίων δολλαρίων. Οὕτως, αἱ Ἠνωμέναι Ἡλιτεταὶ ἀναμένεται ὅτι θὰ ἐπιτύχουν συντόμως τὸ πρωτοφανὲς εἰς ὄψος ἀκαθάριστον ἐθνικὸν προϊόν τῶν 600 δισεκατομμυρίων δολλαρίων. Παράλληλως, λίαν σημαντικαὶ αὐξήσεις ἐσημειώθησαν εἰς τὰ ἀτομικὰ εἰσοδήματα, εἰς τὴν κατανάλωσιν, εἰς τὴν ἀπασχόλησιν εἰς τὴν βιομηχανίαν, εἰς τὴν οἰκοδομικὴν δραστηριότητα, εἰς τὰς λιανικὰς πωλήσεις καὶ τὴν παραγωγήν εἰς τοὺς περισσότερους κλάδους τῆς βιομηχανίας. Τὰ ἐπιτεύγματα ταῦτα ἐπραγματοποιήθησαν χωρὶς νὰ ἐκδηλωθοῦν ἕξαι: μνεῖαι πληθωριστικαὶ τάσεις, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀξιοσημείωτον αὐξήσιν τῆς πραγματικῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τοῦ ἀμερικανοῦ καταναλωτοῦ.

Ἐν τούτοις, ζοφερὸν σημεῖον εἰς τὴν γενικὴν ταύτην πρόοδον τῆς Ἀμερικανικῆς Οἰκονομίας, ἀποτελεῖ ἡ ἐνδημοῦσα ἀνεργία, ἰδίως μεταξὺ τῶν νεαρῶς ἡλικίας ἀνευδιευκῶν ἐργατῶν καὶ τῶν μειονοτήτων. Ἐξ ἄλλου, τὸ πλεόνασμα τοῦ ἐμπορικοῦ σοζυγίου παρουσίασε μικρὰν αὐξήσιν, ἀνερχομένην εἰς

ἄνω τῶν 700 ἑκατομμυρίων δολλαρίων, ἡ ὁποία, ἐν τούτοις, εἶναι ἐνδεικτικὴ τῶν δυνατοτήτων τῆς Ἀμερικανικῆς Οἰκονομίας εἰς τὴν διεθνή ἀγοράν. Τὸ δὲ ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν διευρφώθη εἰς τὸ ὄψος τῶν 3 περίπου δισεκατομμυρίων δολλαρίων.

Τὸ χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῆς Βρετανικῆς Οἰκονομίας κατὰ τὸ 1963 ὑπῆρξεν ἡ σημαντικὴ ἐπιτάχυνσις εἰς τὴν αὐξησιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν στασιμότητα, τὴν ὁποίαν ἐνεφάνισε κατὰ τὸ 1962. Ἡ βιομηχανικὴ παραγωγὴ γυξήθη μεταξὺ τοῦ Νοεμβρίου 1962 καὶ τοῦ Νοεμβρίου 1963 κατὰ 6% περίπου, ἐνῶ ἡ αὐξησης τοῦ τιμαριθμοῦ δὲν ὑπερέσθη τὰ 2% κατὰ τὴν ἰδίαν περίοδον. Ἡ γενικὴ ἀνάπτυξις τῆς Βρετανικῆς Οἰκονομίας κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος καὶ ἡ ἀνυπαρξία ἀξιολόγων πληθωριστικῶν τάσεων ἢ ἄλλων ἀνασταλτικῶν τῆς ἀναπτύξεως παραγόντων ἐδημιούργησαν τὰς προϋποθέσεις σημαντικῆς αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος κατὰ τὸ τρέχον ἔτος, κυμαινομένης μεταξὺ 4 καὶ 5%. Ἐν τούτοις, δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ παραβλεφθῇ τὸ γεγονός· ὅτι ὑφίστανται ὠρισμένα προβλήματα μακροπροθέμου μέλλον φύσεως, ἐκ τῆς ἐπιλύσεως τῶν ὁποίων θὰ ἐξαρτηθῇ ἡ μελλοντικὴ πορεία τῆς Βρετανικῆς Οἰκονομίας. Τὸ κυριώτερον τῶν προβλημάτων τούτων ἀναφέρεται εἰς τὴν ἀνάγκην ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς δομῆς τῆς οἰκονομίας, διὰ τῆς υποβοηθήσεως τῆς ἀναπτύξεως νέων βιομηχανικῶν κλάδων εἰς βάρος τῶν βασικῶν βιομηχανικῶν, αἰτίνες, ὡς γνωστόν, ἰδρῦθησαν τὸ πρῶτον περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος.

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότης ἐσημείωσεν ἐτήσιον ποσοστὸν οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἀνερχόμενον εἰς 4,5%, μολονότι παρατηρήθη ἐλαφρὰ κάμψις εἰς τὸν ρυθμὸν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος ὠρισμένων Κρατῶν - Μελῶν.

Παρὰ τὴν σημειωθείσαν αὐξησιν τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν τῆς Κοινότητος καὶ τὴν ἱκανοποιητικὴν βιομηχανικὴν παραγωγὴν, ἐξακολουθοῦν εἰσέτι ὑφιστάμενα ὠρισμένα σοβαρὰ προβλήματα, ἐκ τῆς λύσεως τῶν ὁποίων θὰ ἐξαρτηθῇ ἡ μελλοντικὴ ἀνάπτυξις τῆς Κοινότητος.

Αἱ σχέσεις αὐτῆς μετὰ τῶν Τρίτων Χωρῶν, αἱ διαπραγματεύσεις μετὰ τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου καὶ ἄλλων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν καὶ ἡ καταπολέμησις τῶν ἐκδηλωθεισῶν ἐντόνων πληθωριστικῶν πιέσεων εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ Ἰταλίαν ἀποτελοῦν τὰ σπουδαιότερα τῶν τρεχόντων προβλημάτων τῆς Κοινότητος. Ἡ συνοχὴ ὁμῶς τῆς Κοινότητος καὶ αἱ ἀπεριόριστοι οἰκονομικαὶ δυνατότητες, τὰς ποίας αὕτη διαθέτει, πιστεύεται ὅτι θὰ ἐπιτρέψουν τὴν ἐπιτυχή ἀντιμετώπισιν ὅλων τῶν προβλημάτων, τὰ ὁποία τὴν ἀπασχολοῦν.

Παρὰ τὴν ἱκανοποιητικὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν ἀνά τὸν κόσμον, ἐξακολουθοῦν εἰσέτι νὰ παραμένουν ἀνεπίλυτα ἀρκετὰ προβλήματα

Ἡ περιορισμένη συμμετοχὴ τῶν ὑπαναπτύκτων περιοχῶν εἰς τὰς διεθνεῖς συναλλαγὰς καὶ ἡ ἐκ ταύτης ἐπιβράδυνσις τοῦ ρυθμοῦ τῆς οἰκονομικῆς τῶν ἀναπτύξεως, ἡ μείωσις τῶν εἰς ξένον συνάλλαγμα ἀποθεμάτων καὶ ἡ συναφῆς ἐπιδείνωσις τῶν ἑλλειμμάτων εἰς τὰ ἐμπορικὰ ἰσοζύγια σημαντικοῦ ἀριθμοῦ χωρῶν, ἡ ἀσταθεία τῶν τιμῶν πρώτων ὑλῶν καὶ ἀγροτικῶν προϊόντων καὶ ἡ διαρκὴς πτώσις τῆς τιμῆς των, ὡς καὶ ἡ παρατηρουμένη καθυστέρησις εἰς τὴν ἐπίτευξιν διεθνῶν συμφωνιῶν ἐπὶ σπουδαίων παγκοσμίων οἰκονομικῶν προβλημάτων, ἀποτελοῦν τὰς κυριωτέρας δυσχερείας τῶν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀναπτύξεως εὐρισκομένων χωρῶν, ὡς καὶ τὰ σπουδαιότερα ἐμπόδια διὰ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν.

Ὡς ἐνθαρρυντικὸν θὰ ἰδύνατο νὰ θεωρηθῆ καὶ τὸ γεγονός τῆς ἀναχαίσεως τῆς ἀπὸ μακροῦ συνεχιζομένης πτώσεως τῶν τιμῶν τῶν πρώτων ὑλῶν καὶ ἀγροτικῶν προϊόντων, ἐνῷ δι' ὠρισμένα προϊόντα κατέστη δυνατὴ ἡ σημαντικὴ βελτίωσις τῶν τιμῶν, αἰτινες ἀνηλθον εἰς ἐπίπεδα μηδέποτε σημειωθέντα κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν.

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότης κατὰ τὸ 1963.— Γόνιμον ὑπῆρξε διὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Κοινότητα καὶ τὸ ἔτος 1963 ἀπὸ ἀπόψεως ἐπιτευγμάτων, ὥσον εἰς τοὺς διαφόρους τομείς τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ὅσον καὶ ἀπὸ ἀπόψεως συνεργασίας μεταξὺ τῶν Κρατῶν - Μελῶν. Παρὰ τὴν παρατηρηθεῖσαν χαλάρωσιν εἰς τὸν ρυθμὸν δραστηριότητος ὠρισμένων παραγωγικῶν τομείων, εἰς τινὰς τῶν χωρῶν τῆς Κοινότητος, καὶ παρὰ τὸν δυσμενῆ ἀντίκτυπον, τὸν ὁποῖον προεκάλεσεν ὁ ἀποκλεισμοῦ τῆς εἰσόδου τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν Κοινότητα, κατόπιν τῆς κατηγορηματικῆς γαλλικῆς ἀρνήσεως, ἡ Κοινότης, ἐν τούτοις, ἰδυνήθη ὅχι μόνον νὰ διατηρήσῃ τὴν ἐσωτερικὴν τῆς συνοχὴν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπιτύχῃ ἐτήσιον ποσοστὸν αὐξήσεως τοῦ συναλικοῦ προϊόντος, ἀνελθὸν περίπου εἰς 4,5%.

Ἡ Ε.Ο.Κ., ἐσελθούσα εἰς τὸ δεῦτερον ἔτημα τῆς ληγούσης τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1969, μεταβατικῆς περιόδου, ἐπέτυχεν ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν μετὰ τοῦ ἀειμνήστου Προέδρου Κέννεντυ διαπραγματεύσεων, νέαν κατὰ 20% μείωσιν τῶν τελωνειακῶν δασμῶν ἀπὸ 1ης παρελθόντος Ἰουλίου. Ἡ σημειωθείσα ἐπιτάχυνσις εἰς τὸν ρυθμὸν καταργήσεως τῶν τελωνειακῶν φραγμῶν θὰ ἐπιφέρει μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 1966 τὴν πλήρη κατάργησιν τῶν δασμῶν ἐπὶ τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων, τῶν παραγομένων καὶ κυκλοφορούντων ἐντὸς τῶν χωρῶν τῆς Κοινότητος. Παρομοία ἐπιτάχυνσις θὰ ἐξησφαλίζετο καὶ εἰς τὸν χρόνον καταργήσεως τῶν δασμῶν ἐπὶ τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων, ἐὰν ἐγίνετο ἀποδεκτὸν τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος κ. Mansholt ἐκπονηθὲν σχέδιον εὐθυγραμμίσεως τῶν τιμῶν τῶν δημητριακῶν προϊόντων.

Μεταξὺ τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ διαρρέσαντος ἔτους σπουδαιότερων ἐξελλίξεων εἰς τὰς σχέσεις τῆς Κοινότητος μετὰ τοῦ λοιποῦ Κόσμου, ἀναφέρομεν τὴν κατὰ τὴν 20ὴν Ἰουλίου ὑπογραφείσαν εἰς τὴν Πρωτεύουσαν τοῦ Καμεροῦν Συμφωνίαν Συνδέσεώς της μετὰ 18 ἀφρικανικῶν χωρῶν, ὡς καὶ τὴν ὑπογραφείσαν τὴν 12ην Σεπτεμβρίου ἐν Ἀγκύρᾳ Συμφωνίαν Συνδέσεώς της μετὰ τῆς Τουρκίας. Ὡσαύτως, πρέπει νὰ ἀναφερθοῦν καὶ αἱ πρὸς τὴν Ἰνδίαν καὶ τὸ Ἰράν παραχωρηθεῖσαι ἀξιόλογοι ἐμπορικαὶ διευκολύνσεις καὶ ἡ εἰς Βρυξέλλας εὐμενῶς ἐξεταζομένη αἴτησις τῆς Αὐστρίας πρὸς σύνδεσίν της μετὰ τῆς Κοινότητος.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν οικονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Κοινότητος, σημειοῦμεν ὅτι κατὰ τὴν περίοδον 1958 - 1963 τὸ συνολικὸν προῖδν ᾠξήθη κατὰ 26,3%, ἐναντι αὐξήσεως 22,5%, τὴν ὁποίαν ἐστρμείωσε τὸ ἐθνικὸν προῖδν τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν, καὶ 14,1% τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Ἡ Ἰταλία καὶ ἡ Γερμανία ὑπῆρξαν αἱ χώραι τῆς Κοινότητος εἰς τὰς ὁποίας ἐστρμειώθη τὸ ὑψηλότερον ποσοστὸν αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος.

Τέλος, πιστεύεται, ὅτι ἡ Κοινότης θὰ δυνηθῆ κατὰ τὰ ἐπερχόμενα ἔτη νὰ αὐξήσῃ σημαντικῶς τὰς συναλλαγὰς της μετὰ τῶν Τρίτων Χωρῶν καὶ, εἰδικῶς, μετὰ τῶν Χωρῶν τοῦ Ἀνατολικοῦ Συνασπισμοῦ, τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς καὶ νὰ καταλήξῃ εἰς συμφωνίαν πρὸς αὐξήσιν τῶν ἐμπορικῶν τῆς συναλλαγῶν μετὰ τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν καὶ πρὸς σύνδεσιν της μετὰ τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ Διεθνοῦς Ἐμπορίου.— Τὸ διεθνὲς ἐμπόριον συνέχισε κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὑπὸ ἐπισκόπησιν ἔτους τὴν ταχείαν ἀνάπτυξιν, ἣτις ἐχαρακτήρισε τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον. Συμφώνως δὲ πρὸς προσωρινούς ὑπολογισμούς κατὰ τὴν περίοδον 1953 - 1963, ἐξαιρουμένων τοῦ Σοβιετικοῦ Συνασπισμοῦ καὶ τῆς Κούβας, αἱ μὲν ἐξαγωγαὶ ᾠξήθησαν κατὰ 80% αἱ δὲ εἰσαγωγαὶ ἐδιπλασιάσθησαν. Ἡ συμμετοχὴ ὁμῶς τῶν διαφόρων περιοχῶν καὶ χωρῶν εἰς τὴν ἀξιοσημειώτοιν ταύτην αὐξήσιν τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου δὲν ὑπῆρξεν ἰσομερῆς. Αἱ βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμέναι χώραι ἐβεβέλτωσαν σημαντικῶς τὴν θέσιν των, ἐνῶ ἀντιθέτως, τὸ ποσοστὸν συμμετοχῆς τῶν ὑπαναπτύκτων περιοχῶν παρουσίασεν αἰσθητὴν μείωσιν. Εἰδικώτερον, αἱ ἐξαγωγαὶ καὶ εἰσαγωγαὶ τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν ᾠξήθησαν κατὰ 93% καὶ 104% ἀντιστοίχως, ἐνῶ διὰ τὸν ὑπόλοιπον κόσμον, ἐξαιρουμένων τῶν πετρελαιοπαραγωγῶν χωρῶν, ἡ πραγματοποιηθεῖσα αὐξήσις ἀνήλθεν εἰς 45% καὶ 52% ἀντιστοίχως. Ὀυτως, αἱ βιομηχανικαὶ χώραι κατὰ τὴν περίοδον 1953 - 1963 ἐκάλυψαν σχεδὸν τὰ δύο τρίτα τῶν συνολικῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν εἰς τὸν κόσμον. Τοῦτο ὁμῶς ἀποτελεῖ τὴν μίαν μόνον ὄψιν τοῦ προβλήματος, δεδομένου ὅτι τὰ δύο τρίτα τῶν ἐμπορικῶν

συναλλαγών των βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένων χωρῶν διεξήχθησαν μετ' ἄλλων βιομηχανικῶν χωρῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς πετρελαιοπαραγωγούσας χώρας, κατὰ τὴν ὡς ἄνω περίοδον, αἱ ἐξαγωγαὶ αὐτῶν ὑπερεδιπλασιάσθησαν, ἐνῶ αἱ εἰσαγωγαὶ των ἠϋξήθησαν κατὰ 45%. Αἱ χώραι αὗται ἐξετάζονται κεχωρισμένως, καθ' ὅτι αἱ οἰκονομίαι των διέπονται ὑπὸ ἐιδικῶν συνθηκῶν, ἧτοι πρόκειται περὶ δυαδικῶν οἰκονομιῶν, συνισταμένων ἐξ ἑνὸς ἐξαιρετικῶς ἀνεπτυγμένου τομέως ἐξαρτωμένου ἐκ τῆς πετρελαιοπαραγωγῆς, ἐνῶ ἡ ὑπόλοιπος οἰκονομία παραμένει εἰς στάδιον πλήρους ὑπαναπτύξεως. Αὐτὸ ἀκριβοῦς εἶναι καὶ τὸ χαρακτηριστικόν, τὸ ὅποιον καὶ διακρίνει τὰς χώρας ταύτας, τόσον ἀπὸ τὰς οἰκονομικῶς ἀνεπτυγμένας, ὅσον καὶ ἀπὸ τὰς ὑπαναπτύκτους. Τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν τῶν ἐξωτερικῶν συναλλαγῶν τῶν χωρῶν τούτων διενεργεῖται μετὰ τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν.

Ἡ διαρκῶς μειουμένη συμμετοχὴ τῶν ὑπαναπτύκτων χωρῶν εἰς τὸ διεθνές ἐμπόριον καὶ ἡ ἐκ ταύτης δυσμενῆς ἐπίδρασις ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς των ἀναπτύξεως ἐπιδεινοῦται ἐτι περαιτέρω ἐκ τῆς ἀποτόμου πτώσεως τῶν τιμῶν τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων καὶ τῶν πρώτων ὑλῶν, τῶν κυρίων δηλαδὴ ἐξαγωγίμων προϊόντων τῶν ὑπαναπτύκτων χωρῶν.

Τιμαὶ πρώτων ὑλῶν καὶ ἀγροτικῶν προϊόντων καὶ οἰκονομικῆ ἀνάπτυξις.— Ἡ συνεχιζομένη ἀπὸ τοῦ 1963 πτώσις τῶν τιμῶν πρώτων ὑλῶν καὶ ἀγροτικῶν προϊόντων ἀνεχαιτίσθη, κατὰ τὸ 1963. Εἰς ὠρισμένας μάλιστα περιπτώσεις ἐσημειώθη βελτίωσις, ἐνλίπε σημαντικῆ, τῶν τιμῶν τῶν προϊόντων ταύτων. Οὕτως, ὡς ἐλέχθη ἤδη, ὁ δείκτης τιμῶν ἐξαγωγῶν τῶν προϊόντων πρωτογενοῦς παραγωγῆς τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, ὅστις κατῆλθεν ἀπὸ 110 κατὰ τὸ 1953 (1958=100) εἰς 93 κατὰ τὸ 1962, ἀνῆλθεν εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν 104 κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1963. Ἡ σημειωθείσα αὐξήσις θὰ ἠδύνατο κατὰ μέγιστον ποσοστὸν νὰ ἀποδοθῆ εἰς τὴν ἀλματώδη ἀνατίμησιν τῆς ζαχάρεως. Ἐξ ἄλλου, ὁ δείκτης τοῦ μεγάλου Ἀμερικανικοῦ Ὄργανισμοῦ Οἰκονομικῶν Πληροφοριῶν καὶ Ἐπενδύσεων Moody, ὅστις ἀναφέρεται εἰς τὰς τιμὰς τῶν προϊόντων πρωτογενοῦς παραγωγῆς εἰς τὴν ἀμερικανικὴν ἀγοράν, ἐσημείωσεν αὐξήσιν κατὰ 2% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1962 καὶ 1963. Τέλος, λίαν σημαντικὴν αὐξήσιν, ἀνερχομένην εἰς 12%, ἐσημείωσε καὶ ὁ δείκτης τιμῶν τοῦ γνωστοῦ Ὄργανισμοῦ Reuter εἰς τὰ Χρηματιστήρια Ἐμπορευμάτων τοῦ Λονδίνου.

Αἱ διεθνεῖς τιμαὶ τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων, ἐξ ἄλλου, ἐξαιρουμένων τοῦ ἐλαστικοῦ, τοῦ ἑμβραχιοσπόρου καὶ τῶν ἀκατεργάστων δερμάτων, ἐσημείωσαν αἰσθητὴν ἀνοδον.

Ἡ τιμὴ τῆς ζαχάρεως παρουσίασε σημαντικὴν ἀνοδον ἀπὸ τοῦ φθινοπώ-

ρου τοῦ 1961, ὅτε αὐτὴ εἶχε κατέλθει εἰς τὸ χαμηλότερον σημεῖον ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ πολέμου. Αἱ πτωχαὶ ἐσοδαί εἰς τὴν Κούβαν καὶ ἡ περιορισμένη ἀπόδοσις τῆς καλλιέργειας τεύτλων εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην ἐπέφεραν τὴν σταθερὰν ἀνοδὸν τῆς τιμῆς τοῦ προϊόντος τούτου. Οὕτω, τὸν Μάιον τοῦ 1963 ἡ τιμὴ τῆς ζαχάρους ἀνῆλθεν εἰς 105 στερλίνας κατὰ τόννον. Ἡ τιμὴ δὲ αὕτη ὑπῆρξεν ἡ ὑψηλότερα ἀπὸ τεσσαρακονταετίας. Γίνεται πρόβλεψις, ἐξ ἄλλου, ὅτι ἡ παγκόσμιος παραγωγὴ ζαχάρους διὰ τὴν περίοδον 1963 - 1964 θὰ εἶναι κατὰ 1,4 ἑκατομμύρια τόννων κατωτέρα τῆς παγκοσμίου καταναλώσεως, ἐνῶ τὰ ὑφιστάμενα ἀποθέματα συνεχῶς ἐξαντλοῦνται. Παρὰ δὲ τὸ γεγονός ὅτι ἡ κατάστασις αὕτη ἐξακολουθεῖ νὰ ἔμπνῃ ἀνησυχίας, ἐν τούτοις, ἡ προσδοκία τῆς αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς ζαχάρους κατὰ τὰ ἀμέσως ἐπόμενα ἔτη πιστεύεται ὅτι θὰ καταστήσῃ δυνατὴν τὴν εἰς χαμηλότερα ἐπίπεδα ἐπαναφορὰν τῆς τιμῆς τῆς.

Τὴν ἰδίαν ἐξέλιξιν παρουσίασε καὶ τὸ κακάο. Ἡ περιορισμένη παραγωγὴ ὑπῆρξεν ὁ κύριος λόγος τῆς αἰσθητῆς ὑψώσεως τῆς τιμῆς τοῦ προϊόντος τούτου εἰς τὰς κυριωτέρας ἀνα τὸν κόσμον ἀγορὰς ἐμπορευμάτων. Ἡ ἔλλειψις στατιστικῶν στοιχείων ὅσον ἀφορᾷ τὴν παραγωγὴν τῶν χωρῶν τῆς Δυτικῆς Ἀφρικῆς, ὡς καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸν ὄγκον τῆς καταναλώσεως, δὲν ἐπιτρέπουν εἰσέτι τὴν διατύπωσιν ἀκριβῶν προβλέψεων διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῶν τιμῶν τοῦ κακάο κατὰ τὸ τρέχον ἔτος.

Εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῶν τιμῶν τοῦ καφέ ἐπιδρᾷ ἡ συνεχῶς αὐξανόμενη καταναλώσις καὶ ἡ εἰς τὰ ἴδια ἐπίπεδα διατηρουμένη παραγωγὴ, ἐξ ἧς προεκλήθη ἡ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1963 ὑψωσις τῶν τιμῶν. Σημαντικὴν αὐξήσιν ἐσημείωσεν ἡ τιμὴ τῶν ἀφρικανικῶν καφέδων, ἥτις ἐφθασε νὰ καλύψῃ ποσοστὸν σχεδὸν 100% καὶ οὕτως ἐξέλιπεν ἡ μεταξὺ νοτιοαμερικανικῶν καὶ ἀφρικανικῶν καφέδων ὑφιστάμενη, διαφορὰ τιμῆς. Ἡ δὲ διεθνὴς συμφωνία ἐπὶ τοῦ καφέ, ὅχι μόνον δὲν ἀνέκοιφε τὴν ἀνοδὸν τῶν τιμῶν, ἀλλ' ἀντιθέτως συνέτεινεν εἰς τὴν δημιουργίαν σημαντικῶν ἀποθεμάτων ὑπὸ τῶν παραγωγῶν - χωρῶν.

Ὁ ὑψηλὸς βαθμὸς τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος εἰς τὸν κόσμον καὶ ἡ παρατηρηθεῖσα ζήτησις σημαντικῶν ποσοτήτων πρώτων ὕλων ὑπὸ τῶν διαφόρων κλάδων τῆς βιομηχανίας κατὰ τὸ 1963, ὑπῆρξαν αἱ κύριοι συντελεστοὶ τῆς σημαντικῆς ἀνατιμήσεως τῶν πρώτων ὕλων εἰς τὰς διαφόρους ἀγορὰς ἐμπορευμάτων.

Ἐκ τῶν μὴ σιδηρούχων μετάλλων τὴν μεγαλυτέραν αὐξήσιν ἐσημείωσεν ὁ κοπρίτης, ὁ μόλυθος, ὁ ψευδάργυρος καὶ ὁ χαλκός.

Διεθνεῖς ναυτιλιακαὶ ἐξελίξεις.— Κατὰ τὸ ἔτος 1963 σημειοῦται πλήρης ὑποχώρησις τῆς ὀξείας ναυτιλιακῆς κρίσεως καὶ ἡ ἐκ νέου

έπáνος των ναύλων εις ικανοποιητικά επίπεδα. Τούτο πρέπει να αποδοθη εις την σημειωθείσαν αξιολόγουν αύξησιν των διεθνών έμπορικών συναλλαγών, και την αγοράν σημαντικών ποσοτήτων δημητριακών υπό των Άνατολικών Χωρών εξ Ήνωμένων Πολιτειών και Καναδά. Αιφνιδίως, όμως, ή ναυλαγορά έσημείωσε νέαν κάμψιν κατά τó τελευταίον δεκαήμερον τού Ιανουαρίου τού 1964. Η κατά 20% περίπου πτώσις των ναύλων, εκδηλωθείσα εις τά σιτοφόρα τής Βορείου Άμερικής, θεωρείται ως προσωρινού χαρακτήρος και αποδίδεται εις την υπό των Άμερικανών σημειωθείσαν μεγάλην προσφοράν χωρητικότητας.

Ο ρυθμός ναυπηγήσεων διετηρήθη ύψηλός καθ' όλην την διάρκειαν τού 1963, ή δέ άντικατάστασις των παρηλίκων πλοίων, κυρίως τού τύπου λιμπερτυ, διά νεοτεύκτων συνεχίσθη εξ ίσου ικανοποιητικώς. Η μεταφορά, εξ άλλου, σιτηρών εις τάς Άνατολικάς Χώρας κατέστησεν άγκυραίαν την καταλληλον πρός τόν σκοπόν τούτον μετατροπήν αξιολόγου αριθμού πλοίων. Ούτως, ή παγκόσμιος ναυτιλία παρουσίασε σημαντικήν βελτίωσιν, τόσον από άπόψεως ναυπηγήσεων, όσον και από άπόψεως άνανεώσεως ή μετατροπής παλαιών σκαφών. Αί Ήνωμένοι Πολιτείαί εξηκολούθησαν να διατηρούν την πρώτην θέσιν εις τόν κόσμον, αντιπροσωπεύουσαι ποσοστόν 15,83% τής παγκοσμίου χωρητικότητας με έκτόπισμα εξ 23,1 έκατομμυρίων κόρων. Η Μεγάλη Βρετανία διετήρησε την δευτέραν θέσιν με έκτόπισμα εξ 21,6 έκατομμυρίων κόρων, ήτοι με ποσοστόν 14,80% τής παγκοσμίου χωρητικότητας. Όσον άφορά την Ελλάδα, ό μόν υπό έλληνικήν σημαίαν έμπορικός της στόλος άνήρχετο την 31ην Δεκεμβρίου 1963 εις 1.331 πλοία συνολικής χωρητικότητας 7.038.501 κόρων, συμπεριλαμβανομένων και των όλίγων εισέτι εκκρεμουσών αιτήσεων νηολογήσεως νέων πλοίων, ήτοι εκάλυψε περίπου τά 4,8% τής παγκοσμίου χωρητικότητας. Υπολογιζομένων δε και των υπό ξένην σημαίαν 635 πλοίων έλληνικής πλοιοκτησίας, χωρητικότητας 6.671.081 κόρων, τó ποσοστόν τó όποιον καλύπτει συνολικώς ή έλληνική πλοιοκτησία εις την παγκόσμιον χωρητικότητα, υπερβαίνει τά 8%.

Η προβλεπομένη ανάπτυξις των θαλασσίων διεθνών μεταφορών εκ τής ταχείας άνασυγκροτήσεως τεραστίων ύπαναπτύκτων περιοχών και τής βελτίωσεως των οικονομικών σχέσεων και έμπορικών συναλλαγών μεταξύ Άνατολής και Δύσεως, πιστεύεται ότι θά επιτρέψη την σημαντικήν περαιτέρω αύξησιν τής παγκοσμίου χωρητικότητας. Ούχ ήττον, όμως, ή ραγδαία ανάπτυξις των έμπορικών στόλων των Άνατολικών Χωρών και ό εκ ταύτης προβλεπόμενος όξύς ανταγωνισμός εις τó μέλλον, ή ανεξάρτητος ναυτιλιακή πολιτική των καθ' έκαστα ναυτιλιακών χωρών και ή έλλειψις ικανοποιητικού βαθμού συντονισμού εις τόν ναυτιλιακόν κόσμον άναμένεται, ότι θά αποτελέσουν σοβαράν πηγήν άνησυχιών κατά την έπομένην πενταετίαν. Ειδικώτερον, ή υπό των Ήνωμέ-

νων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἀκολουθουμένη πολιτικὴ λήψεως μέτρων προτιμήσεως σημαίας, ἢ γενικωτέρα παλεμικὴ κατὰ τῶν λεγομένων σημαίων εὐκαιρίας, αἱ ζῶνται ἀντιδράσεις τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν κατὰ τῶν ἀσκουσῶν διακρίσειν σημαίας χωρῶν καὶ ἡ ἰταλικὴ ἐπιμονὴ περὶ συνεχίσεως τῶν κρατικῶν ἐπιχορηγήσεων εἰς τὴν ναυπηγικὴν βιομηχανίαν ἀποτελοῦν σοβαρὰς ἐνδείξεις περὶ τῆς ὑφισταμένης ἀναρχίας εἰς τὴν διεθνή ναυτιλίαν.

Αἱ ἐπανεληγμένα εἰς διεθνή κλίμακα συνεννοήσεις δὲν κατέληξαν εἰσέτι εἰς ἄξια λόγου ἀποτελέσματα σχετικῶς πρὸς τὴν ἀντιμετώπισιν καὶ ἐπιτυχῆ ἐπίλυσιν τῶν κυριωτέρων ναυτιλιακῶν προβλημάτων. Ἐν τούτοις πιστεύεται ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τρέχοντος ἔτους θὰ καταστῇ ἴσως δυνατὴ ἡ ἐπίλυσις ὠριαμένων τοῦλάχιστον προβλημάτων δημιουργουμένων ἐκ τῆς διαφορετικῆς ναυτιλιακῆς πολιτικῆς, τὴν ὁποίαν ἀσκοῦν αἱ ἐπὶ μέρους ναυτιλιακαὶ χῶραι.

II. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟ 1963

Αἱ κυριώτεραι ἐξελίξεις.— Θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ὑποστηρίχθῃ, ἐπὶ τῇ βάσει διαθεσίμων στοιχείων, ὅτι κατὰ τὸ 1963 ἐσημειώθη ἐπιτάχυνσις τοῦ ρυθμοῦ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Παρὰ τὴν, κατὰ τὸ ἔτος 1963, ἐπιτελεσθεῖσαν πρόδον τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας, καθίσταται, ἐν τούτοις, ἐκδηλὸς ἡ ἀνάγκη ὅπως μεταβληθῇ ἡ διάρθρωσις τῆς οἰκονομίας διὰ τῆς ἐπιταχύνσεως τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐκβιομηχανισέως τῆς.

Ἐντὸς τοῦ ἐπισκοπούμενου ἔτους, ἐξ ἄλλου, ηὔξθησαν κυρίως τῶσόν ἡ παραγωγή ὅσον καὶ αἱ εἰσαγωγαὶ καταναλωτικῶν ἀγαθῶν. Ἐσημείωσαν δὲ μεγαλύτερον ἀπὸ κάθε προηγούμενον ἔτος ἀξίησιν αἱ καταθέσεις εἰς τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζὰς καὶ τοὺς λοιποὺς πιστωτικοὺς Ὄργανισμούς. Ἡ ἀξίησις αὕτη ὀφείλεται ἐν μέρει εἰς τὸ γεγονὸς, ὅτι ἡ προσφυγὴ εἰς τὴν κεφαλαιαγορὰν ὑπῆρξε μᾶλλον περιωρισμένη ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ προηγούμενον ἔτος. Ἐπῆλθε δὲ ἡ ἀνωτέρω ἀξίησις, παρὰ τὸ ὅτι κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας ὁ ρυθμὸς τῆς ἐπεβραδύνθη οὐσιωδῶς, λόγῳ τῆς πολιτικῆς ἐκκρεμότητος, τοῦ Κυπριακοῦ κλπ. Οἱ παράγοντες οὗτοι ἡσχησαν ἀνάλογον ἐπίδρασιν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τοιμῶν τῆς οἰκονομίας.

Κατὰ τὸ 1963, ἐξ ἄλλου, σημαντικὴ ἦτο ἡ ἀξίησις τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας, ἀνεληθοῦσα εἰς ὑψηλότερα ἐπίπεδα ἀπὸ τὴν ἀξίησιν τῶν καταθέσεων.

Ἡ ἐξέλιξις τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.— Τὸ ἀκαθάριστον ἐθνικὸν εἰσόδημα, συμφώνως πρὸς προσωρινούς ὑπολογισμούς τῆς ἀρμοδίας Ὑπηρεσίας, ἐσημείωσε κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ὑψηλὸν ποσοστὸν αὐξή-

σεως, ἀνελθὼν εἰς 7,6% εἰς σταθεράς τιμὰς ἔναντι αὐξήσεων ἐκ 3,1% καὶ 12,4%, ἀντιστοίχως, τῶν ἐτῶν 1962 καὶ 1961. Εἰς τρεχούσας ἐξ ἄλλου τιμὰς, ἡ σημειωθείσα, κατὰ τὸ παρελθὼν ἔτος, αὐξήσις ἀνηλθεν εἰς 11,2%.

Ἡ μεγαλύτερα αὐξήσις, τὴν ὁποίαν ἐσημείωσε, συγκριτικῶς μὲ τὸ παρελθὼν, τὸ ἔθνικόν εἰσοδήμα κατὰ τὸ 1963 εἶναι ἀποτέλεσμα, σχεδὸν ἀποκλειστικῶς, τῆς σημαντικῆς αὐξήσεως τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, ἥτις κατὰ τὸ 1962 ἐνεφάνισε μείωσιν.

Ἡ αὐξήσις, ἐν τούτοις, τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς ὀφείλεται κυρίως εἰς τὰς ἐξαιρετικὰς ἐσοδείας ἐλαιολάδου καὶ καπνοῦ, τὸ χρηματικὸν ἔσοδον τῶν ὑποίων εἰσεπράχθη ἀπὸ τοὺς παραγωγούς κατὰ τὴν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ τρέχοντος ἔτους γενομένην διάθεσιν τῶν προϊόντων τούτων. Καθ' ὅμοιον τρόπον καὶ ἡ μείωσις τοῦ γεωργικοῦ εἰσοδήματος, κατὰ τὸ 1962, προήλθεν ἐκ τῆς μειωμένης ἐλαιοπαραγωγῆς, τὸ ἔσοδον τῆς ὁποίας ἐπραγματοποιήθη εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1963.

Ἐνδιαφέρον παρουσιάζει, ἡ παρατήρησις, ὅτι αἱ διακιμάνσεις αἱ ὁποιαὶ ἀπὸ τοῦ 1954 μέχρι σήμερον ἐσημειώθησαν εἰς τὸν ρυθμὸν τοῦ ἐτησίου ποσοστοῦ τῆς αὐξήσεως τοῦ ἔθνικοῦ εἰσοδήματος, ἀντιστοιχοῦν εἰς τὰς αὐξομειώσεις, τὰς ὁποίας ἐνεφάνισε τὸ εἰσόδημα τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς καὶ ἰδίως τῆς καπνοπαραγωγῆς, καὶ ἀκόμη, εἰδικώτερον τῆς ἐλαιοπαραγωγῆς, τῆς ὁποίας, ὡς γνωστόν, ἡ καλὴ ἐσοδεῖα ἀκολουθεῖ διετητὴ κύκλον. Ἀντιθέτως, τὸ προερχόμενον ἐκ τῆς μεταποιήσεως εἰσόδημα ὑπῆρξε σταθερόν, τῶν διακιμάνσεων τοῦ περιορισθεῖσιν μεταξύ 5% ἕως 9%, ὀφειλαμένων καὶ τούτων κυρίως εἰς τὴν μειωμένην γεωργικὴν παραγωγήν. Αὕτη συνετέλεσεν εἰς τὴν μείωσιν τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως καὶ εἰς τὴν κάμψιν τῆς ζήτησεως βιομηχανικῶν προϊόντων, μὲ συνέπειαν τὴν πτώσιν τοῦ ρυθμοῦ τῆς δραστηριότητος εἰς τὸν σημαντικὸν τοῦτον κλάδον τῆς ἔθνικῆς μας οἰκονομίας.

Ἀναμένεται, ἕμως, ὅτι ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή, ἀκολουθοῦσα σταθερὰν πορείαν προόδου, ταχέως θὰ δυνηθῇ νὰ καλύψῃ ὑψηλότερον ποσοστὸν τοῦ ἔθνικοῦ εἰσοδήματος, ὥστε νὰ περιορισθῇ ἡ σημασία τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς ὡς συντελεστοῦ εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ ἔθνικοῦ εἰσοδήματος. Οὕτω θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἀποφυγὴ μεγάλων διακιμάνσεων εἰς τὸν ρυθμὸν τῶν ἐτησίων αὐξήσεων τοῦ ἔθνικοῦ εἰσοδήματος.

Βιομηχανικὴ παραγωγή.— Ἡ ἀξίσις τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς, ὅπως μετρεῖται αὕτη διὰ τοῦ ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Στατιστικῆς Ἰνστιτούτου καταρτιζομένου γενικοῦ δείκτου, ἐμφανίζεται κατὰ τὸ 1963 μεγαλύτερα ἀπὸ τὴν αὐξήσιν τοῦ προηγουμένου ἔτους. Ἡ βελτίωσις ἕμως τοῦ ποσοστοῦ αὐξήσεως προέρχεται κυρίως ἀπὸ τὸν κλάδον καπνοῦ, καὶ εἰδικῶς ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι ἐντὸς τοῦ 1963 ἐγένετο ἡ ἐμπορικὴ ἐπιξεργασία τῶν καπνῶν

τῆς ἐσοδείας τοῦ 1962, ἡ ὁποία ἦτο σημαντικῶς μεγαλύτερα τῶν δύο προηγούμενων ἐσοδείων.

Ἡ αὔξησις, ἐξ ἄλλου, τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς, χωρὶς τὴν παραγωγὴν τῶν κλάδων εἰδῶν διατροφῆς, ποτῶν καὶ καπνοῦ, διειρηθῆναι εἰς τὸ αὐτὸ ποσοστὸν καὶ κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη. Ἐνῶ αἰσθητῶς μικροτέρα κατὰ τὸ 1963 ἦτο ἡ ἀνοδος τοῦ δείκτου παραγωγῆς κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν.

Ὅπως, ἡ βιομηχανικὴ καὶ βιοτεχνικὴ παραγωγή τῆς Ἑλλάδος, ὑπολογισμένη εἰς τρεχούσας τιμὰς, κατὰ τὸ ἔτος 1963 ἀνῆλθεν εἰς 20.050 ἑκατομμύρια δραχμῶν, ἔναντι 18.473 ἑκατομμυρίων κατὰ τὸ 1962. Τὸ ἐκ τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς εἰδικῶς προερχόμενον εἰσόδημα ἐκάλυψε ποσοστὸν ἐκ 17,5% τοῦ κατὰ τὸ 1963 πραγματοποιηθέντος ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ἐνῶ τὸ ἐκ τῆς ἐν γένει δευτερογενοῦς παραγωγῆς εἰσόδημα ἐκάλυψε κατὰ προσεγγίσειν ποσοστὸν ἐξ 25%.

Ὁ γενικὸς δείκτης βιομηχανικῆς παραγωγῆς, λαμβανομένης ὡς βάσεως τοῦ ἔτους 1959, ἀνῆλθε κατὰ τὸν Δεκεμβρίον 1963 εἰς 131,2 ἔναντι 115,2 καὶ 114,5 κατὰ τοὺς ἀντιστοίχους μῆνας τοῦ 1962 καὶ 1961. Ἐξ ἄλλου, ὁ μέσος ὅρος τοῦ γενικοῦ δείκτου διὰ τὸ ἔτος 1963 ἀνῆλθεν εἰς 132,5 ἔναντι 123,4 καὶ 117,9 κατὰ τὰ ἔτη 1962 καὶ 1961.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἐμφανίζεται καὶ πάλιν ἀνάγλυφος ἡ σημασία τῆς συμβολῆς τῶν βιομηχανικῶν καὶ τῶν ἄλλων παραγωγικῶν ἐπενδύσεων τῆς Τραπεζῆς μας, διὰ τὴν ὅλην οἰκονομίαν τῆς Χώρας.

Μετὰ τὴν σύνδεσιν τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος προέκυψαν, ὡς περισσότερον ἐπιτακτικαί, ἡ ἀνάγκη ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Βιομηχανίας καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς συνεχοῦς προσαρμογῆς τῶν ὑφισταμένων βιομηχανικῶν μονάδων πρὸς τὰς ταχέως ἐξελισσόμενας τεχνικὰς μεθόδους παραγωγῆς καὶ πρὸς τὰς μεταβαλλόμενας ἀνάγκας τῆς καταναλώσεως. Ταῦτα κατέστησαν ὅσον οὐδέποτε ἀπαραίτητον τὴν υἰοθέτησιν καὶ ἐφαρμογὴν μακροπροθέσμων δημοσιονομικῶν καὶ νομισματικῶν μέτρων, ὡς καὶ τὴν ἀνάγκην μακροπροθέσμου χρηματοδοτήσεως τῆς βιομηχανίας διὰ τῆς ἀναλήψεως εὐρέως καὶ συντονισμένου προγράμματος κρατικῶν καὶ ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων.

Ἡδὴ σημειοῦται πρόοδος πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν, δεδομένου ὅτι, ὅπως προκύπτει ἐκ τῆς ἀντιπαραβολῆς τοῦ δείκτου τῆς παραγωγῆς πρὸς τὸν δείκτην τῆς ἀπασχολήσεως, ἐπετεύχθη καὶ ἐντὸς τοῦ 1963 περαιτέρω αὔξησις τῆς παραγωγικότητος τῆς ἐργασίας.

Ἡ Ἐμπορικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, ἐν στενῇ συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Ἴονικῆς καὶ Λαϊκῆς Τραπεζῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα ἀπὸ μακροῦ διαπιστώσει τὰς ὀργανικὰς ἀδυναμίας τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας, ἰδιαίτερος δὲ τῆς βιομηχανίας, ἐθεώρησεν, ἐκτὸς ἄλλων, ἀπαραίτητον καὶ τὴν ἀμεσον συμμετοχὴν εἰς

τήν βιομηχανικήν ανάπτυξιν τῆς Χώρας διὰ τῆς Ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας βιομηχανικῶν μονάδων εἰς τομεῖς, τῶν ὁποίων ἡ ἀνάπτυξις ἐθεωρήθη οἰκονομικῶς σκόπιμος καὶ ἐπιβεβλημένη. Διὰ τὴν συμβῆλη δὲ κατὰ τρόπον πλέον αποτελεσματικὸν εἰς τὴν μακροπρόθεσμον χρηματοδότησιν τῆς βιομηχανίας καὶ εἰς τὴν παρῶσχη τὴν ὀργανωτικὴν καὶ τεχνικὴν τῆς ἐμπειρίαν εἰς τὰς νεοδημιουργουμένας ἢ ἐκσυγχρονισμένας βιομηχανίας, προέβη εἰς τὴν Ἰδρυσιν τῆς Τραπεζῆς Ἐπενδύσεων, τοῦ πρώτου ἐξειδικευμένου ὀργανισμοῦ ἐν Ἑλλάδι, διὰ τὴν μακροπρόθεσμον χρηματοδότησιν τῆς ἐλληνικῆς βιομηχανίας καὶ τὴν παροχὴν ὀργανωτικῆς καὶ τεχνικῆς βοηθείας εἰς τὰς ἐλληνικὰς βιομηχανικὰς μονάδας. Ἡ Τράπεζα αὕτη, ἔχουσα ἤδη συμπληρώσει ἑτησίαν ἐπιτυχή λειτουργίαν, κατέστησεν ἐξαιρετικῶς αἰσθητὴν τὴν συμβολὴν τοῦ πιστωτικοῦ μας Ἰδρυματός εἰς τὴν γενικὴν προσπάθειαν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὸν ἐκσυγχρονισμόν τῆς βιομηχανίας.

Γεωργικὴ παραγωγή.— Εἰς τὴν αὔξησιν τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς κατὰ τὸ 1963 συντελοῦν κατὰ κύριον λόγον, ὡς ὑπεργραμμίσθη, ἡ ὑψημὴν ἔσοδεῖα ἔλαιολάδου καὶ καπνοῦ.

Ἡ παραγωγή δημητριακῶν παρουσίασεν αἰσθητὴν μείωσιν, ἰδιαίτερος δὲ ἡ παραγωγή σίτου, λόγῳ τῶν διὰ τὸ προϊόν τοῦτο ἐπικρατησασῶν δυσμενῶν καιρικῶν συνθηκῶν περὶ τὸ τέλος τοῦ 1962 καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1963. Ὁ περιορισμὸς ἕως τῶν διὰ τὴν καλλιέργειαν χειμερινῶν δημητριακῶν χρησιμοποιηθεισῶν ἐκτάσεων ἐπέτρεψε τὴν εὐρυτέραν καλλιέργειαν δάμδακος, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν καὶ σπυροκαλαμῶν καὶ τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγῆς των. Χαμηλὴ ὑπῆρξεν ὡσαύτως καὶ ἡ παραγωγή ἀμπελοποικιλιῶν προϊόντων καὶ ἐσπεριδοειδῶν, τὰ ὅποια ἐπλήγησαν ὑπὸ παγετοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συγκομιδῆς. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν παραγωγὴν ὀσπρίων καὶ ὀσπριῶν, αἰτῆς ἐν τῷ συνόλῳ τῆς ἱκανοποιητικῆς, ἐποικίλλε κατὰ κατηγορίας.

Γενικῶς, δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι ἡ αὔησις τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς ὀφείλεται εἰς τὴν ὑψημὴν ἔσοδεῖαν τῶν προϊόντων τῆς ἐλαίας, ἐνῶ αἱ ὑψημῆναι ἔσοδεῖαι καπνοῦ, δάμδακος κλπ. ἀντισταθμίζουσι τὴν ἐπίδρασιν ἐκ τῶν μειωμένων ἔσοδεῶν σίτου, σταφίδος, λοιπῶν προϊόντων τῆς ἀμπέλου κλπ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν κτηνοτροφικὴν παραγωγὴν, διαπιστῶνται, ὅτι αὔησις ἔλαβε χώραν εἰς τὴν παραγωγὴν κρέατος, ἧτις ἀνῆλθε, τὸ 1963, εἰς 204 χιλιάδας τόγγους περίπου, ἔναντι 185 χιλιάδων τὸ 1962. Μικραὶ αὔησεις ἐστὴν μειώθησαν ἐπίσης εἰς τὴν παραγωγὴν γάλακτος καὶ ὠν, ἐνῶ ἡ παραγωγή τυροῦ παρουσιάζεται μειωμένη.

Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας, ἐκτός τῶν ἄλλων γεωργικῶν βιομηχανιῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταλέγεται καὶ ἡ ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Τραπεζῆς ἰδρυθεῖσα καὶ ἐπιτυχῶς λειτουργοῦσα Βιομηχανία Χυμῶν καὶ Κοκκοῦ, θά

συμβάλη ἢ ἐναρξίς λειτουργίας τοῦ ἐργοστασίου ἀζωτούχων λιπασμάτων, τοῦ ὁποίου ἡ κατασκευὴ ἐχρηματοδοτήθη διὰ κεφαλαίων τῶν κρατικῶν ἐπενδύσεων. Ἐξ ἴσου θὰ συμβάλη καὶ ἡ προσεχὴς λειτουργία τοῦ ἐργοστασίου φωσφορικῶν λιπασμάτων, τοῦ ἰδρυθέντος ὑπὸ τῆς Ἐμπορικῆς καὶ τῆς Ἴονικῆς καὶ Λαϊκῆς Τραπεζῆς Ἑλλάδος.

Ἡ κατανάλωσις λιπασμάτων ἐν Ἑλλάδι, παρουσιάζουσα σταθερὰν κατ' ἔτος αὐξησιν, ἀναμένεται: ὅτι περὶ τὸ ἔτος 1970 θὰ ἀνέλθῃ — ἐκπεφρασμένη εἰς λιπαντικὰς μονάδας — διὰ μὲν τὰ ἀζωτούχα λιπάσματα εἰς 150.000 τόνους ἀζώτου, διὰ δὲ τὰ φωσφορικά εἰς 140.000 τόνους πεντοξειδίου τοῦ φωσφόρου.

Ἐξωτερικαὶ συναλλαγαί.— Τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν τῆς Ἑλλάδος παρουσίασεν ἐλαφρὰν βελτίωσιν κατὰ τὸ 1963, συνεπεία τῆς ὁποίας ἐπῆλθε περαιτέρω αὐξήσις τῶν ἀποθεμάτων εἰς ξένον συνάλλαγμα. Ἡ σημευθεῖσα βελτίωσις τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ὠφείλετο ἀποκλειστικῶς σχεδὸν εἰς τὴν αὐξησιν τῶν ἀδήλων πόρων, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἐμπορικὸν ἰσοζύγιον, τὸ ὅποσον ἐσημείωσε μεγαλύτερον ἔλλειμμα. Ὅσον ἀφορᾷ, ἐξ ἄλλου, τὴν καθαρὰν εἰσορρῆν ἀλλοδαπῶν κεφαλαίων, αἱ σημειωθείσαι μεταβολαί, συγκρινόμεναι πρὸς τὰς λαδούσας χώραν κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος, δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἀξιοσημείωτοι. Τέλος, μολοντί ἡ ἀμερικανικὴ βοήθεια ἠδξήθη ἔναντι τοῦ 1962, ἡ αὐξήσις δὲν ὑπῆρξεν ἀρκετὴ διὰ νὰ καλύψῃ τὴν ἐπελοθοῦσαν μείωσιν τῶν εἰσαχθέντων ἀλλοδαπῶν κεφαλαίων, λόγῳ τῆς μειώσεως τῶν γερμανικῶν καὶ ἰταλικῶν ἐπανορθώσεων. Εἰδικιώτερον, αἱ κυριώτεραι ἐξελίξεις θὰ ἠδύναντο νὰ συνοψισθοῦν ὡς ἀκολούθως.

Τὸ ἔλλειμμα εἰς τὸ ἐμπορικὸν ἰσοζύγιον κατὰ τὸ 1963, ἐσημείωσε περαιτέρω διεύρυνσιν λόγῳ τῆς σημαντικῆς αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν καὶ τελικῶς ἀνῆλθεν εἰς 454,1 ἑκατομμύρια δολλαρίων ἔναντι 417,2 ἑκατομμυρίων τοῦ προηγούμενου ἔτους. Τὸ σύνολον τῶν εἰσαγωγῶν, ὑπολογιζόμενον ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ διατεθέντος συναλλάγματος, ἀνῆλθεν εἰς τὸ ποσὸν τῶν 750 ἑκατομμυρίων δολλαρίων ἔναντι 659,8 ἑκατομμυρίων κατὰ τὸ 1962.

Ὁ ὑψηλὸς ὄγκος τῶν εἰσαγωγῶν ὠφείλετο κυρίως εἰς τὴν ἠδξημένην εἰσαγωγὴν εἰδῶν διατροφῆς καὶ βιομηχανικῶν καταναλωτικῶν εἰδῶν, ἐνῶ ἡ εἰσαγωγὴ κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν, αἱ εἰσαγωγαὶ πρώτων ὀλῶν, πετρελαιοειδῶν καὶ λοιπῶν καυσίμων, διτηρήθησαν εἰς τὰ ἐπίπεδα περίπου τοῦ προηγούμενου ἔτους.

Νομισματικαὶ ἐξελίξεις καὶ πιστωτικὴ πολιτική.— Ἡ χρηματοδότησις τῆς οἰκονομίας ὑπὸ τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν ἠδξήθη σημαντικῶς κατὰ τὸ 1963. Τὸ ὑφιστάμενον ὑπόλοιπον κατὰ τὰ τέλη Δε-

κεμβρίου 1963 ανήρχετο εις 23.326 εκατομμύρια δραχμών, έναντι 17.764 εκατομμυρίων δραχμών κατά τον Δεκέμβριον του 1962. Ούτως, ή καθαρά αύξησης της χρηματοδοτήσεως της Οικονομίας υπό των έμπορικῶν Τραπεζῶν, ανήλθεν εις τὸ ποσὸν τῶν 5.562 εκατομμυρίων δραχμῶν, έναντι αὐξήσεως 3.552 εκατομμυρίων δραχμῶν κατὰ τὸ προηγούμενον δωδεκάμηνον. Τὸ ποσοστὸν, τὸ ὁποῖον ἐκάλυψεν ή αὐξησης αὕτη, ἔφθασεν εις 31,1%. Πρὸς σύγκρισιν ἀναφέρεται ὅτι ή ἀντίστοιχος αὐξησης τῶν χρηματοδοτήσεων της Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς ἐκάλυψε ποσοστὸν 33,1%. Ἀποφασιστικῆς σημασίας εις τὴν αὐξησης τῆς συνολικῆς χρηματοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας, ἦτις ανήλθεν εις 7.319 εκατομμύρια δραχμῶν, ὑπῆρξεν ή συμβολή τῶν ἔμπορικῶν Τραπεζῶν. Εἰς ἀρκετάς περιπτώσεις, ἐν τούτοις, αἱ ἔμπορικαί Τράπεζαι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ καλύψουν τὴν ζήτησιν διότι, ἀπ' ἐνὸς μὲν ρυθμὸς τῆς αὐξήσεως τῶν καταθέσεων, ἰδίως περὶ τὸ τέλος τοῦ ἔτους, ἦτο βραδύτερος, ἀπ' ἑτέρου δὲ τμήμα τῶν διαθεσίμων τῶν Τραπεζῶν ἐδεσμεύθη διὰ τὴν χρηματοδότησιν κρατικῶν ἐπενδύσεων.

Παρὰ τὰς γενικῶς ἱκανοποιητικὰς νομισματικὰς ἐξελίξεις, ἐν τούτοις, νομιζομεν σκόπιμον ὅτι πρέπει νὰ ἐπιστημόνωμεν ἅπας ἔτι τὴν ἀνασταλτικὴν καὶ ἐπικίνδυνον ἐπίδρασιν τὴν ὁποίαν ἔχει, διὰ τὴν προσπάθειαν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ή διατήρησις μιᾶς ἀκριβῶς περιοριστικῆς καὶ ἐν πολλοῖς καταθλιπτικῆς νομισματικῆς πολιτικῆς. Τὸ θέμα τοῦτο χρήζει ἰδιαίτερας μελέτης, διότι αἱ ἐλπίδες, τὰς ὁποίας ἐδημιούργησεν ή ὑπὸ τῶν ὑπευθύνων παραγόντων ἀναγγελία περὶ καθιερώσεως ἔτι πλέον ἐλευθεριωτέρας πολιτικῆς, εἶναι ἀνάγκη νὰ πραγματοποιηθοῦν τὸ ταχύτερον.

Μολοντί δὲν κρίνομεν σκόπιμον νὰ ὑπεισέλθωμεν ἐνταῦθα εις τὴν λεπτομερῆ ἀνάλυσιν τῶν ἰσχυόντων νομισματικῶν κανονισμῶν, πιστεύομεν ὅτι ἐνδεῖκνυται ή κατάργησις τῶν ἀνωτάτων ὁρίων χρηματοδοτήσεως, τὰ ὁποῖα ἰσχύουσι διὰ τοὺς διαφόρους κλάδους οἰκονομικῆς δραστηριότητος, ὡς καὶ τῆς μεγάλης ποικιλίας τῶν περιορισμῶν, οἱ ὁποῖοι ἀναφέρονται εις συγκεκριμένας περιπτώσεις καὶ τῶν ὁποίων κύριον ἀποτέλεσμα εἶναι ή δημιουργία γραφειοκρατικῶν διατυπώσεων καὶ ἀντεγκλήσεων μεταξὺ τῶν Τραπεζῶν καὶ τῶν πελατῶν των. Προσέτι, αἱ ὡς ἄνω διατυπώσεις καὶ περιορισμοὶ ἐπιβαρύνουσι σημαντικῶς καὶ ἀδικαιολογήτως τὸ κόστος τοῦ χρήματος.

Τέλος, ἀξίζει νὰ σημειωθῆ, ὅτι τὸ ὑπέρμετρον ποσοστὸν τῶν ὑποχρεωτικῶν παρὰ τῆ Τραπεζῆ τῆς Ἑλλάδος καταθέσεων ἀπολήγει τελικῶς μόνον εις τὴν αὐξησης τοῦ κόστους τοῦ χρήματος τῶν ἔμπορικῶν Τραπεζῶν.

Χρηματιστήριον Ἀξιών.— Ἡ κίνησις εις τὸ Χρηματιστήριον Ἀξιών παρουσιάζεται μειωμένη κατὰ τὸ 1963. Τὸ γεγονός τοῦτο θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποδοθῆ ἐν μέρει εις τὴν πολιτικὴν ἐκκρεμότητα, ἦτις ἐπεκράτησε κατὰ

τὸ δεύτερον ἴμισυ τοῦ ἔτους. Χαρακτηριστικὸν τῆς μειωμένης κινήσεως ἀποτελεῖ ὁ ὄγκος τῶν συναλλαγῶν ἐν τῇ Χρηματοστῆρῳ, ὅστις ἀνήλθεν εἰς 148 ἑκατομμύρια δραχμῶν ἔναντι 269 περίπου ἑκατομμυρίων κατὰ τὸ 1962, καθὼς καὶ ἡ περαιτέρω πτώσις τῶν τιμῶν τῶν μετοχῶν.

Ὁ λόγος, οἱ ὁποῖοι προεκάλεσαν τὴν κάμψιν τῶν συναλλαγῶν καὶ τῶν τιμῶν εἰς τὸ Χρηματοστῆριον Ἀξιών, ἐπέδρασαν δυσμενῶς καὶ ἐπὶ τῶν νέων ἐκδόσεων. Αὗται περιωρίσθησαν κυρίως εἰς τὴν ἔκδοσιν Κρατικοῦ Δανείου, εἰς τὴν ἔκδοσιν Δανείου τῶν Ἑλληνικῶν Ἡλεκτρικῶν Σιδηροδρόμων, καθὼς καὶ εἰς ἐκδόσεις μετοχῶν ὑπὸ τῆς Γεωργικῆς Βιομηχανίας, τῶν Ξενοδοχείων Λάμψα, τῆς Πειραϊκῆς - Πατραϊκῆς καὶ τῆς Ἡλεκτρικῆς Ἐταιρίας.

Οἱ δείκται τιμῶν μετοχῶν συνέχισαν τὴν ἀρξάμενην κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1962 καθοδικὴν αὐτῶν πορείαν, μολοντί περὶ τὸ τέλος τοῦ ἔτους παρετηρήθη ἐποχικῆς μᾶλλον μορφῆς θετικῆς τῶν τιμῶν. Ὁ δείκτης τιμῶν μετοχῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, ὅστις ἀνῆρχετο εἰς 521,4 τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1962 (1952=100) κατήλθεν εἰς τὸ κατώτατον αὐτοῦ σημεῖον (412,3) τὸν Ἰούλιον καὶ ἀκολούθως ἀνήλθεν εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν 433,9 τὸν Δεκέμβριον 1963. Παρομοίαν διακύμανσιν παρουσίασε καὶ ὁ δείκτης τιμῶν μετοχῶν τραπεζικῶν καὶ ἀσφαλιστικῶν ἐπιχειρήσεων, ὅστις ἀπὸ 481,2 τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1962, κατήλθεν εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν 432,6 τὸν Ἰούλιον καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀνήλθεν εἰς 454,6 τὸν Δεκέμβριον.

Κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ ἔτους καὶ τὸν πρῶτον μῆνα τοῦ 1964 ἠδξημένη ἦτο ἡ ζήτησις χρυσῶν λιρῶν, ἡ ὁποία ἐκαστοποιήθη ἐκ τοῦ ἀποθέματος τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Ἦδη ἐξέλειπον οἱ λόγοι, οἱ ὁποῖοι τὴν προεκάλεσαν καὶ παρατηρεῖται ἀντίστροφος κίνησις, ἦτοι προσφορὰ λιρῶν εἰς τὴν Κεντρικὴν Τράπεζαν.

Εὐνοϊκαὶ προοπτικαὶ διαγράφονται διὰ τὸ 1964, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὅπου τὸ Δημόσιον, ἡ Δημοσία Ἐπιχειρήσις Ἡλεκτρισμοῦ καὶ ἀρκεταὶ μεγάλαι ἑταιρίαι ὡς ἡ Ἐταιρία Ἑλληνικῶν Ἡλεκτρικῶν Σιδηροδρόμων, ἡ Πειραϊκῆ - Πατραϊκῆ, ἡ Ἐταιρία Τσιμέντων «Τιτάν», ἡ Ἐταιρία Χημικῶν Λιπασμάτων, τὸ Ἀλουμίνιον Ἑλλάδος κλπ. ἐτοιμάζονται νὰ προσφύγουν εἰς τὴν ἀγορὰν κεφαλαίου πρὸς ἀντήλθιν τῶν μέσων διὰ τὴν χρηματοδότησιν τῶν προγραμμάτων τῶν ἐπενδύσεών των. Πρώτη, ἐξ ὄλων, ἦμις, ἡ Ἐμπορικὴ Τράπεζα, πρόβη, ἐφέτος, εἰς τὴν ἔκδοσιν νέων μετοχῶν διὰ τὴν ἀδξην τοῦ κεφαλαίου τῆς.

III. ΕΙΔΙΚΩΤΕΡΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΚΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀπὸ τὴν προηγηθεῖσαν ἀνάλυσιν, διαπιστοῦται, ὅτι ἡ πρόοδος τὴν ὁποίαν σημειώνει ἡ Ἑλληνικὴ Οἰκονομία εἶναι ἀξιόλογος.

Ἀπὸ τῆς ἄλλης ἁμῶς πλευρᾶς, ἡ ἔγκαιρος κάλυψις τῆς σημαντικῆς διαφορᾶς, ἡ ὅποια ἐξασκοῦται νὰ διαχωρίζῃ τὴν Ἑλληνικὴν Οἰκονομίαν ἀπὸ τὰς λοιπὰς προηγμένας οἰκονομίας τῆς Εὐρώπης, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ κατ' ἀναλογίαν μικρὸν χρονικὸν διάστημα, τὸ ὅποιον ὑπολείπεται διὰ τὴν πλήρη σύνδεσιν τῆς Χώρας μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ., ἀποτελεῖ ἀνάγκην ζωτικὴν καὶ πρᾶγματι κεφαλαιώδους σημασίας διὰ τὴν γενικωτέραν κοινωνικὴν καὶ οἰκονομικὴν ὑπόστασιν τῆς Χώρας.

Ἡ δὲ ἐξαντλήσεως παντὸς περιθωρίου ταχεῖα ἐπίτευξις τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἡ ἔγκαιρος ἐξασφάλισις τῶν προϋποθέσεων, ὥστε οἱ κλάδοι τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας νὰ καταστοῦν ὑγιῶς καὶ πλουσιῶς παραγωγικοὶ καὶ ἱκανοὶ νὰ ἀντεπεξέλθουν εἰς τὸν διεθνή συναγωνισμὸν εἶναι χρέος πάνδημον διὰ τοὺς Ἕλληνας. Εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν χρέους αὐτοῦ ἐπιλοδόγησε νὰ πρωτοπορήσῃ ἡ Ἐμπορικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ ἀποτελέσῃ παράγοντα προωθήσεως ὄλων τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων καὶ συντελεστὴν ἀποτελεσματικῆς συμβῆλης των εἰς τὴν γενικὴν προοδευτικὴν προσπάθειαν καὶ τὴν ταχεῖαν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν μας ἀνάπτυξιν.

Πρὸς τοῦτο, συνεχῆς εἶναι ἡ μέριμνα προσαρμογῆς τῆς Τραπεζῆς, μελέτης τῶν ἐν γένει προβλημάτων καὶ καθιερώσεως προσφόρων μεθόδων δράσεως. Οὕτως, ἡ Ἐμπορικὴ Τράπεζα, ἐν στενῇ συναρτήσῃ πρὸς τὰς συνεχῶς σημειούμενας τοπικὰς καὶ διεθνεῖς οἰκονομικὰς ἐξελίξεις, θὰ καταστῇ ἱκανὴ νὰ ἐξυπηρετῇ εἰς κάθε περίπτωσιν ὑγιῶς τὰς ἐπιχειρηματικὰς ἀνάγκας τῆς οἰκονομίας καὶ νὰ συμβάλῃ εἰς τὸν ὀρθὸν προσανατολισμὸν τῆς ἐπιχειρηματικῆς δράσεως καὶ τὴν προσαρμογὴν τῆς ἀποδοτικότητος τοῦ παραγωγικοῦ μηχανισμοῦ τῆς Χώρας εἰς τὰς συνθήκας τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς διεθνοῦς ἀγορᾶς.

Ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ κλίματος τοποθετοῦνται ὠρισμένοι κατωτέρω ἀναφερόμεναι ἐξελίξεις, σημειωθεῖσαι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος καὶ στενωτέρον συνδεόμεναι πρὸς τὸ πιστωτικὸν μας Ἴδρυμα.

Αὐξήσις Μετοχικοῦ Κεφαλαίου.— Συμφώνως πρὸς τὴν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ληφθεῖσαν ἀπόφασιν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀπεφάσισε τὴν 20ῃν Μαρτίου 1964 τὴν ἐξῆσιν 68.750 νέων μετοχῶν τῆς Τραπεζῆς, εἰς ὀνομαστικὴν μὲν ἀξίαν δραχμῶν 162, εἰς τιμὴν δὲ ἐκδόσεως δραχμῶν 650 δι' ἑκάστην.

Ἀπεφασίσθη ἐπίσης ὅπως αἱ νέα μετοχαί, αἱ ὅποιαί θὰ μετάσχουν εἰς τὸ ἀπέραιον εἰς τὰ κέρδη τῆς χρήσεως τοῦ 1964, διατεθοῦν κατὰ προτίμησιν ὑπὲρ τῶν παλαιῶν μετόχων κατ' ἀναλογίαν μᾶς νέας μετοχῆς ἔναντι ὀκτώ παλαιῶν. Ὀρίσθη δὲ ὅτι οἱ παλαιοὶ μέτοχα δύνανται νὰ ἀσκήσουν τὸ δικαίωμα τῆς ὑπὲρ αὐτῶν προτιμήσεως κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ 23ης Μαρτίου μέχρι τῆς μεσημβρίας τῆς 23ης Ἀπριλίου 1964. Τὸ μέτρον τοῦτο εἶναι ση-

μαντικόν, διότι δόθηγε εἰς τὴν αὐξησιν τῶν δυνατοτήτων θράσεως τῆς Τραπεζῆς καὶ τὴν διεύρυνσιν ἐπι πλέον τῶν ἐργασιῶν τῆς.

Τράπεζα Ἐπενδύσεων.— Ἡ Τράπεζα Ἐπενδύσεων, τὴν ὁποίαν, ὡς γνωστὸν, ἐν συνεργασία μὲ ἄλλας ξένας Τραπεζὰς ὄρυσαν ἡ Ἐμπορικὴ Τράπεζα καὶ ἡ Ἴονικὴ καὶ Λαϊκὴ Τράπεζα Ἑλλάδος, εἶναι ὁ πρῶτος ἐν τῇ Χώρα ἐξειδικευμένος εἰς τὴν μακροπρόθεσμον πίστιν καὶ τὴν ἐν γένει ἐπενδυτικὴν δραστηριότητα χρηματοδοτικὸς ὀργανισμὸς. Ἦρχισε τὰς ἐργασίας τῆς ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1963 καὶ ἐσημείωσεν ἐξαιρετικὴν δράσιν κατὰ τοὺς ἑννέα πρῶτους μῆνας τῆς λειτουργίας τῆς.

Ἐκτὸς τῶν ἄλλων ξένων τραπεζικῶν ἰδρυμάτων, ἤδη πρόκειται νὰ μετασχοῦν καὶ ἡ ὀλλανδικὴ De Twontische Bank N.Y ὅπως καὶ ἡ συνεργαζομένη μὲ τὴν Banque de Bruxelles Βελγικὴ, Ἑταιρεία Plouvier et Co.

Κατόπιν τῆς ὑποδοχῆς, τῆς ἔτυχεν ἡ Τράπεζα Ἐπενδύσεων ὑπὸ τῶν παραγωγικῶν τάξεων τῆς Χώρας καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως δυναθῆ αὐτὴ νὰ ἀναποκριθῆ πληρέστερον εἰς τὰς χρηματοδοτικὰς ἀνάγκας τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας, τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀπεφάσισε νὰ ζητήσῃ τὴν ἔγκρισιν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως διὰ τὴν αὐξησιν τοῦ μετοχικοῦ τῆς κεφαλαίου κατὰ δραχμὰς 100.000.000.

Τραπεζικὴ μόρφωσις καὶ ἀνάδειξις στελεχῶν.— Ἡ ἀπὸ τοῦ 1959, διὰ τοῦ Ἰνστιτούτου Τραπεζικῆς Μορφώσεως τῆς Ἐμπορικῆς καὶ τῆς Ἴονικῆς-Λαϊκῆς Τραπεζῆς ἀναληφθεῖσα προσπάθεια συνεχίζεται κατὰ τρόπον λίαν ἀποδοτικόν. Μὲ τὴν ὀλοκληρωσιν τῶν μαθημάτων κατὰ τὸ ἐπισκοπούμενον ἔτος 1963 ἔκλεισεν ὁ καθορισθεὶς τρίτος διετὴς κύκλος σπουδῶν, τὸν ὁποῖον ἠκολούθησαν 56 ὑπάλληλοι τῶν δύο Τραπεζῶν. Εἰς τὰς προαγωγικὰς ἐξετάσεις ἐπέτυχον 43. Ἐκτὸς τούτου, διὰ τοὺς συμπληρώσαντας ἐπιτυχῶς τὸ πρῶτον διετὲς μορφωτικὸν στάδιον, ἐλειτούργησε νέος κύκλος μαθημάτων καὶ σεμιναρίων, τὸν ὁποῖον παρηκολούθησαν 190 σπουδασταὶ - ὑπάλληλοι, ἐκ τῶν ὁποίων εἰς τὰς προαγωγικὰς ἐξετάσεις ἐπέτυχον 110.

Ἦδη παρακολούθησεν εἰς τὸ Α' ἔτος 92 ὑπάλληλοι, τὰ δὲ μαθήματα τοῦ Β' ἔτους σπουδῶν, εἰς ἐντατικὸν ρυθμὸν, θὰ παρακολούθησιν λίαν προσεχῶς οἱ ὑπάλληλοι - σπουδασταὶ οἱ προερχόμενοι: ἐξ ἐπαρχιακῶν Καταστημάτων, τὴν δὲ ἑτέραν σειρὰν τῶν εἰδικῶν σεμιναρίων, τὰ ὅποια εἶναι κατανεμημένα εἰς 5 μορφωτικὸς κύκλους, ἦτοι, τοὺς κύκλους Βιομηχανικῆς Οἰκονομίας καὶ Διοικήσεως Ἐπιχειρήσεων, Χρηματοδοτικῆς Λειτουργίας τῶν Ἐπιχειρήσεων, Στατιστικῆς, εἰδικῶν θεμάτων τραπεζικῆς τεχνικῆς καὶ πιστωτικῆς λειτουργίας, παρακολουθησὸν 145 ὑπάλληλοι - σπουδασταὶ. Διὰ τοῦ νέου τούτου κύκλου μαθημάτων ἐπιδιώκεται ἡ περαιτέρω καλλιέργεια τῶν ἀποκτηθεῖσῶν γνώσεων καὶ ἡ εἰς τὴν τραπεζικὴν πρᾶξιν ἀξιοποίησις αὐτῶν, ὡς καὶ ἡ με-

ταξὺ τῶν σπουδαστῶν τούτων ἀνάδειξις στελεχῶν διὰ καιρίας θέσεις τῆς Τραπεζῆς.

Τὰ μαθήματα, ἐξ ἄλλου, τῶν ξένων γλωσσῶν παρηκολούθησαν κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος 225 σπουδασταὶ - ὑπάλληλοι, ἐκ τῶν Καταστημάτων Ἀθηνῶν - Πειραιῶς, ἐνῶ διὰ τὴν νέαν περίοδον ἐνεγράφησαν 230. Εἰς τὰ ἐπαρχιακὰ Καταστήματα, τὰ μαθήματα ξένων γλωσσῶν παρηκολούθησαν 285.

Ἡ εἰς τὸ Ἰνστιτούτον διεξαγομένη ἐργασία, τόσον ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῶν διδασκόντων ὅσον καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῶν διδασκαμένων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς διοικήσεως καὶ τῆς διευθύνσεως τῶν σπουδῶν, εἶναι τόσον ἐπιτυχῆς, ὥστε τὰ ἀποτελέσματα νὰ ἐμφανίζονται ἐκδηλὰ εἰς τὴν καθημερινὴν τραπεζικὴν πρᾶξιν καὶ ἐν γένει εἰς τὰς διεξαγομένας ὑπὸ τῶν Τραπεζῶν μαζὶ ἐργασίας.

Δραστηριότης τῆς Ὑπηρεσίας Οἰκονομικῶν Μελετῶν.— Ἡ Ὑπηρεσία Οἰκονομικῶν Μελετῶν ἀνέπτυξεν ἀξιοσημεῖωτον δραστηριότητα κατὰ τὸ ὑπὸ ἐπισκόπησιν ἔτος. Ὡς ἀποτέλεσμα τῶν συνεχῶς ἐπεκτεινομένων ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς πληρεστέρας ἐξυπηρετήσεως τῶν ἀναγκῶν τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας καὶ ἰδιαίτερος τῆς Ἑλληνικῆς Βιομηχανίας, διανύσθη τὸ στάδιον τῆς ἐπὶ νέων βάσεων ἀναπτύξεως καὶ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς συνκεροτήθη κατὰ τὸ 1963 εἰδικὸν Τμήμα Βιομηχανικῶν Μελετῶν. Εἰδικώτερον, ἡ δραστηριότης τοῦ Τμήματος τούτου θὰ ἠδύνατο νὰ συνοψισθῇ ὡς ἀκολούθως :

1) Διαπίστωσις καὶ ἀνάλυσις τῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζουν οἱ διάφοροι κλάδοι τῆς Ἑλληνικῆς Βιομηχανίας.

2) Ἐξέτασις τῶν τάσεων καὶ προοπτικῶν, τὰς ὁποίας ἐμφανίζουν οἱ καθ' ἕνα κλάδοι τῆς Ἑλληνικῆς Βιομηχανίας καὶ ὁ καθορισμὸς τῶν κλάδων ἐκείνων, τῶν ὁποίων ἡ ἀνάπτυξις παρουσιάζεται ὡς σκόπιμος, τόσον λόγῳ τῆς σπουδαιότητος τούτων, ὅσον καὶ λόγῳ τῆς εἰδικῆς καταστάσεως, ἣν ἐμφανίζει ἡ καθ' ἕνα ἐπένδυσις.

3) Ἐκπόνησις οἰκονομοτεχνικῶν μελετῶν ἐπὶ τῶν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς χρηματοδοτουμένων νεοἰδρυμένων ἢ ὑφισταμένων ἐπιχειρήσεων διὰ τὴν επέκτασιν καὶ τὸν ἐκσυγχρονισμόν των.

Πνευματικὴ καὶ κοινωνικὴ δραστηριότης.— Ἡ Ἐμπορικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, πιστεύουσα, ὅτι ἡ θετικὴ παρουσία τῶν μεγάλων οἰκονομικῶν ὀργανισμῶν εἰς τὸν τομέα τοῦ πνεύματος καὶ τῆς κοινωνικῆς δραστηριότητος ἐκρύνει ὁσαυτῶς, ὡς δημιουργικὴ ἐπίδρασις, εἰς τὴν ἀμύρφωσιν τῆς Κοινῆς Γνώμης, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐπένδυσις, τῆς ὁποίας ἡ ἀπόδοσις ὑπὲρ τοῦ συνόλου εἶναι μεγίστη, ἠκολούθησε καὶ κατὰ τὸ ὑπὸ κρίσιν ἔτος τὴν ἀπὸ παραδόσεως τηρουμένην γραμμὴν ἐνσυχύσεως τῆς Παιδείας, τῆς Τέχνης καὶ τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας.

Οὕτως, ἐντὸς τοῦ κύκλου τοῦ δυνατοῦ, συνέχισε τὴν παροχὴν ὑπερφοιτῶν πρὸς φοιτητὰς καὶ μαθητὰς, ἐνίσχυσε σχολεῖα, μαθητικὰς βιβλιοθήκας, κατασκευαστικὰς καὶ συστάτια, προεκήρυξε βραβεῖα δι' ἐπιστημονικὰς μελέτας, προσέφερε τὴν βοήθειάν της εἰς ὀργανισμοὺς κοινωνικῆς ἀντιλήψεως καὶ ἐξυκολοῦθησε τὴν ἐκδοσὴν τῶν γνωστῶν Ἡμερολογίων της.

Ἐκ δὲ οὖν εἰς.— Ἐὰ Ἡμερολόγια ταῦτα, τὰ ὁποῖα ἔχουν πλέον ἀποτελέσει ὑψηλὴν παράδοσιν εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν παραγωγὴν τῆς Χώρας, ἐκδιδομένα εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ ἀγγλικὴν, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐξοικειώνουν τὸ Ἑλληνικὸν Κοινὸν πρὸς τὰς μεγάλας αισθητικὰς ἀξίας τῆς Ἑλλάδος, συντελοῦντα οὕτως εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ γενικοῦ ἐπιπέδου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐκλύουν ἔτι περισσότερο τὴν προσοχὴν τῶν ξένων πρὸς τὸν τόπον. Εἶναι χαρακτηριστικόν, ὅτι πλῆθος ἐπιστολῶν ἐξ ἄλλων τῶν μερῶν τοῦ Κόσμου καταφθάνουν συνεχῶς, μὲ ἐκφράσεις θαυμασμοῦ διὰ τὸ αἰώνιον ἑλληνικὸν κάλλος, πολλοὶ δὲ ἀλλοδαποὶ ἐπισκέπται τῆς Χώρας μας θεωροῦν ὡς πρῶτον μὲλῆμά των, ἅμα τῇ ἀφίξει των, γὰ ἐπισκεφθῶν τὴν Τράπεζαν καὶ γὰ ζητήσων ἀντίτυπα τῶν Ἡμερολογίων αὐτῶν περὶ τῶν ὁποίων ἤκουσαν εἰς τὰς πατρίδας των.

Ἐκτὸς τῶν Ἡμερολογίων, ἡ Τράπεζα συνεχίζει τὴν εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὴν ἀγγλικὴν ἐκδοσὴν τοῦ Οἰκονομικοῦ Δελτίου αὐτῆς, τὸ ὁποῖον παρέχει ἑμπεριστατωμένην ἐνημέρωσιν ἐπὶ τῆς παγκοσμίου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἐιδικῶν θεμάτων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγοράν. Συνεχίζεται δ' ἐπίσης καὶ ἡ ἐκδοσις τοῦ ἀγγλοφώνου δελτίου «Notes on foreign trades» τοῦ ὁποίου, ὡς γνωστὸν, σκοπὸς εἶναι ἡ ἐνημέρωσις τῶν ἐν τῇ Ἐξωτερικῇ ἀνταποκριτῶν μας καὶ γενικῶς, τῶν μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἐχόντων συναλλαγὰς, περὶ ἄλλων τῶν νομοθετικῶν μέτρων τῶν ἀφορώτων εἰς τὴν οἰκονομικὴν πρακτικὴν ἐν Ἑλλάδι.

Νέα Καταστήματα καὶ Ὑπηρεσία Ὑπαίθρου.— Τὰ 100 κατὰ τὸ ἔτος 1962 Καταστήματα τῆς Τραπεζῆς, κατὰ τὸ ἐπισκεπτόμενον ἔτος 1963 ἠρξήθησαν εἰς 105. Οὕτως, εἰς τὸ δίκτυον τῶν Καταστημάτων τούτων προσετέθησαν ἐν Κατάστημα εἰς τὴν πρωτεύουσαν, τὸ Κατάστημα Βουλῆς, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βουλῆς 9 - 11 καὶ τέσσαρα ἐπαρχιακὰ Καταστήματα, εἰς Ν. Γιουβιανὴν Βόλου, εἰς Μετσαλά, εἰς Μολάους καὶ εἰς Μήλον.

Ἐπίσης εἰς τὰ προγενεστέρως λειτουργοῦντα ἀνταλλακτήρια προσετέθησαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἕτερα τρία, εἰς Κέρκυραν (Νέου Λιμένος), εἰς Δεῖφοῦς καὶ εἰς Ἅγιον Νικόλαον Κρήτης, καὶ οὕτω ταῦτα ἀνῆλθον εἰς 53.

Ἡ Ὑπηρεσία Ὑπαίθρου τῆς Τραπεζῆς, ἐξ ἄλλου, ἐπεξετάθη κατὰ τὸ 1963 καὶ εἰς τὴν ὑπαίθρου χώραν τῆς νήσου Ρόδου, ὅπου καθιερώθησαν εἰδικὰ δραμολόγια ἐξυπηρετοῦντα σημαντικὸν ἀριθμὸν χωρῶν καὶ χωρίων, διὰ νέας αὐτοκινημένης Τραπεζῆς, ἡ ὁποία ἀνεβίβασεν εἰς 15 τὸν ἀριθμὸν τῶν

ήδη από πολλού λειτουργουσών εις την υπαιθρον όλων των γεωγραφικών διαμερισμάτων της Χώρας.

Τέλος, ή κατά τό παρελθόν έτος 1963, διά πέμπτον κατά σειράν έτος, λειτουργία του μόνιμου περιπέτερου της Τραπεζής εις την Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης υπήρξεν έπιτυχής.

Συγγενείς Τράπεζαι και Άλλοι Οικονομικοί Όργανισμοί.— Η Ίονική και Λαϊκή Τράπεζα Ελλάδος, ή Τράπεζα Πειραιώς, ή Τράπεζα Έπενδύσεων και ή έν Λονδίνω Commercial Bank of the Near East, συγγενείς προς τό ήμέτερον Πιστωτικόν Ίδρυμα, εργάσθησαν ίκανοποιητικώς κατά τό έπισκοπούμενον έτος, όπως έπίσης και οι λοιποί συγγενείς οργανισμοί.

Προσωπικόν.— Εις την Έμπορικην Τράπεζαν, σταθεράν παράδοσιν, πολύτιμον και έλπιδοφόρον, αποτελεί ή άκρα άφοσίωσις εις τό καθήκον και ή άποφασιστική συμβολή του προσωπικού εις την έν γένει αναπτυσσομένην δραστηριότητα. Ίδίως όταν ή δράσις του Προσωπικού αναπτύσσεται με πρωτοβουλίαν, γνώσιν, θέλησιν, ευθύνην και ευσυνειδησίαν, εξασφαλίζεται ή άρτία έξυπνήτρισι όχι μόνον των συμφερόντων της Τραπεζής, αλλά και των πολυποικίλων προβλημάτων έλης της πελατείας και, ευρύτερον, παντός προσφεύγοντος προς αυτήν.

Έξ αυτών δικαιολογείται άπολύτως ή ιδιαίτερα φροντίς, την όποίαν όχι μόνον διά της αύξήσεως των έν γένει άποδοχών, αλλά και διά των άλλων αξιολόγων παροχών και σοβαρών μέτρων υπέρ του προσωπικού κατέβαλεν ή Διοίκσις της Τραπεζής.

Μαζί με τας ευχαριστίας και τας συγχαρητήριά μας, εκφράζομεν και την σταθεράν προσδοκίαν, ότι τό έμφυχον δυναμικόν της Τραπεζής θα έντείνη έτι πλέον τας προσπάθειάς του διά νέας περαιτέρω κατακτήσεις και νέαν πρόδοον.

Κύριοι Μέτοχοι,

Η πορεία την όποιαν ήκολούθησε κατά τό παρελθόν έτος ή Έμπορικη Τράπεζα ήτο πορεία ύγιής και πολλαπλώς έπιτυχής.

Τούτο συνάγεται όχι μόνον από την ηύξημένην δραστηριότητα, την όποιαν άνέπτυξεν εις όλους τους κλάδους των τραπεζικών εργασιών, αι όποίαι άπεδείχθησαν άποδοτικαι, αλλά και από την ευρύτεραν οικονομικήν και επιχειρηματικήν της δραστηριότητα. Εύρισκομένη εις τό κέντρον ενός σφριγγιλού πλέγματος Τραπεζικών Ίδρυμάτων, ενός συγκροτήματος έν εξέλιξει μεγάλων βιομηχανιών και άλλων επιχειρήσεων, αι όποίαι δρούν εις άλλους σημαντικούς τομείς της οικονομίας, ή Έμπορικη Τράπεζα πρωτοπορεί και κατευθύνει σημαντικόν τμήμα της έλης οικονομικής ζωής του τόπου. Συνεχώς δε διευρύνει

τόν κύκλον τής δραστηριότητός της και ήδη εύρίσκεται έν ὄψει νέων επιχειρηματικῶν πρωτοβουλιῶν μείζονος ἐκτάσεως καί σημασίας. Ὅλη αὐτή ἡ δραστηριότης εύρίσκεται ἀναμφισβητήτως εἰς τόν δρόμον ὁ ὅποιος ὀδηγεῖ εἰς σταθεράν πορείαν προόδου καί ἐξασφάλισιν κανοποιητικῶν ὠφελημάτων διά τήν Τράπεζαν καί τοὺς μετόχους της, ἀποτελεῖ δέ ἐξ ἴσου προυδαίαν συμβολήν εἰς τήν ὄγιά ἀνάπτυξιν τής Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας.